

*Regelen tot beperking van de vrijheid tot het aanbieden
en verstrekken van geschenken in verband met het
uitoefenen van een bedrijf*
(Wet beperking cadeaustelsel)

MEMORIE VAN ANTWOORD
(Ingezonden 17 December 1954)

No. 6

Algemeen

Met voldoening hebben de ondergetekenden kennis genomen van de in de aanhef van het Voorlopig Verslag vervatte uitlatingen van verschillende zijden, waaruit blijkt, dat de betrokken leden de indiening van het onderhavige wetsontwerp toejuichen en zich met de inhoud daarvan in het algemeen kunnen verenigen. Zij mogen er de leden, die betreuren, dat niet eerder tot indiening is overgegaan, aan herinneren, dat reeds in Juni 1952 een voorontwerp van wet aan de Sociaal-Economische Raad om advies is gezonden en dat deze, hoewel regeling voorstaande, zich in zijn op 20 Februari 1953 uitgebracht advies in meerderheid op het standpunt heeft gesteld, dat het treffen van voorzieningen ter bestrijding van de uitwassen van het cadeaustelsel op de weg van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie ligt. De nauwgezette overweging van het voor en tegen van dit standpunt en de samenstelling van een nieuw ontwerp, dat belangrijk van het aan de Sociaal-Economische Raad voorgelegde afwijkt, hebben uiteraard tijd gevergd.

Met vele leden is de Regering van oordeel, dat aan een gezonde en normale concurrentie geen hinderpalen in de weg moeten worden gelegd. De concurrentie toch vormt een integrerend deel van ons economisch bestel. Er bestaat voor de wetgever slechts dan aanleiding op het stuk van de concurrentie regelend op te treden, wanneer hierin elementen insluipen, welke een gezonde mededinging in de weg staan of, zoals de ondergetekenden het hebben uitgedrukt, een ordelijk economisch verkeer in gevaar brengen. Maatregelen, welke er toe strekken, dat een ordelijk economisch verkeer wordt hersteld of bevorderd, achten de ondergetekenden met de aan het woord zijnde leden zowel in het belang van het bedrijfsleven als in het belang van de consument.

Op de vraag van vele andere leden, wat de Regering in dit verband verstaat onder „ordelijk economisch verkeer”, antwoorden de ondergetekenden met verwijzing naar hetgeen te dien aanzien reeds is opgemerkt in de Memorie van Antwoord op het Voorlopig Verslag betreffende de Middenstandsnota (Gedrukte stukken, Zitting 1953—1954, 3378, no. 5, blz. 3, tweede kolom), dat zij daaronder een economisch verkeer verstaan, dat een gezonde ontplooiing van de bedrijvigheid bevordert en productiviteit- en prestatieverhogend werkt. Aan zodanig economisch verkeer is normale concurrentie inhaerent, omdat deze de efficiency stimuleert. Anderzijds moet abnormale en destructieve concurrentie, leidend tot prijsbederf en economische ontwrichting, worden voorkomen. Tot deze abnormale concurrentie behoren tevens uitwassen op het gebied der verkoopmethoden en beunhazerij. Door verschillende wettelijke maatregelen is aan een aantal uitwassen reeds een einde gemaakt en de ervaring heeft geleerd, dat deze maatregelen een prestatie- en efficiency-stimulerende werking hebben gehad. Met het oog op de ernstige werkloosheid in de vooroorlogse crisisjaren is een bestrijding van de uitwassen van het cadeaustelsel langs de weg ener wettelijke regeling in die tijd niet ter hand genomen. Thans zijn daarvoor de omstandigheden veel gunstiger en behoeven ernstige repercussies voor de werkgelegenheid naar het oordeel der ondergetekenden niet te worden gevreesd. Naar aanleiding van de vraag van de aan het woord

zijnde leden, waarom het cadeau geven van branche-vreemde artikelen in het economisch verkeer een onordelijk element brengt, merken de ondergetekenden op, dat deze vorm van het cadeaustelsel — in enigszins betekenende mate toegepast — tot de uitwassen op het terrein der verkoopmethoden gerekend moet worden, dat prijsbederf er eventueel door in de hand kan worden gewerkt en dat zij op één lijn is te stellen met beunhazerij.

Het gevoelen van een klein aantal leden, dat het tijdstip voor een ingrijpen van Overheidswege nog niet is gekomen, kunnen de ondergetekenden niet delen. Zij mogen er in dit verband, zulks mede naar aanleiding van de vraag van enkele andere leden naar nadere aanduiding van de urgentie der voorgestelde regeling, op wijzen, dat sedert de bevrijding de toepassing van het cadeaustelsel hand over hand is toegenomen en steeds bedenkelijker vormen aanneemt, naarmate zich een kopersmarkt ontwikkelt. Bij het voortschrijden van deze ontwikkeling zullen de bezwaren tegen ongebreidelde toepassing zich in steeds sterkere mate doen gevoelen. Bovendien is de kans niet denkbeeldig, dat de investeringen aan kapitaal en arbeid in de fabricage van cadeau-artikelen dan een hinderpaal voor regeling zouden gaan vormen, evenals zulks in de jaren vóór 1940 het geval is gebleken.

In verband met de bij een klein aantal leden gevestigde indruk, dat het ontwerp enerzijds niet ver genoeg gaat, omdat het onderscheid tussen branche-vreemde en branche-eigen goederen bij de uitvoering moeilijkheden zal opleveren, doch anderzijds te ver gaat door het ten geschenke geven van „plaatjes” afhankelijk te stellen van dispensatie, merken de ondergetekenden in de eerste plaats op, dat zij er zich uiteraard van hebben vergewist, dat het begrip branche-eigen, zoals dat in artikel 2, lid 1, van het ontwerp is omschreven, hanteerbaar mag worden geacht voor de uitvoering van de voorgestelde regeling en de berechting van overtredingen van het daarin vervatte verbod. Hoewel er voorts uit materieel oogpunt geen bezwaar tegen bestaat de in de toelichting op artikel 4 van het ontwerp in uitzicht gestelde dispensatie voor het verstrekken van „plaatjes” als geschenken in de wet zelf vast te leggen, wil het de ondergetekenden voorkomen, dat het geen aanbeveling verdient één bepaald voorbeeld van onschuldige en derhalve voor vrijstelling van het in artikel 2 vervatte verbod in aanmerking komende toepassing van het cadeaustelsel met behulp van branche-vreemde geschenken in de wet op te nemen.

Naar aanleiding van de van twee zijden geuite wens in zake quantitative benadering van het onderwerpelijke probleem mogen de ondergetekenden er op wijzen, dat een zodanige benadering huns inziens niet wel mogelijk is, al ware het slechts omdat men in het algemeen van de ondernemers, die zich van het cadeaustelsel bedienen, bezwaarlijk kan verwachten, dat zij vrijwillig gegevens zullen verschaffen, welke er toe kunnen bijdragen, dat de toepassing van het stelsel hun onmogelijk wordt gemaakt. Uit de regelmatige en veelvuldige aankondigingen in de pers van cadeau-aanbiedingen blijkt evenwel naar het oordeel van de ondergetekenden voldoende, dat de toepassing van het cadeaustelsel, met name voor zover daarbij branche-vreemde artikelen ten geschenke worden gegeven, een bedenkelijke omvang dreigt aan te nemen.

Met betrekking tot de door sommige leden tot uiting gebrachte mening, dat noch het wetsontwerp, noch de Memorie van Toelichting duidelijk maken, hoe er aan het cadeaustelsel een einde kan worden gemaakt, merken de ondergetekenden op, dat de voorgestelde regeling zulks niet beoogt. Mede naar aanleiding van de door deze leden geuite twijfel, of het enkele verbod van het ten geschenke geven van branche-vreemde artikelen de chaos zal opheffen, mogen zij verwijzen naar hun in de toelichting op het ontwerp naar voren gebrachte zienswijze, dat de beteugeling van uitwassen op het gebied van de toepassing van het cadeaustelsel met behulp van artikelen uit het assortiment van de eigen bedrijfstak een onderdeel van de bevordering van gezonde concurrentieverhoudingen is, dat behoort tot de taak van de publiekrechtelijke bedrijfslichamen.

Naar aanleiding van de vraag der hier aan het woord zijnde leden of zegels, waarvan een bepaald aantal recht geeft op het

maken van reizen of het bijwonen van voorstellingen, onder het begrip branche-vreemde middelen vallen, zij er op gewezen, dat het in het ontwerp vervatte verbod zich richt tegen geschenken in de vorm van goederen, zodat zegels of andere bewijzen als de hierbedoelde, die geen recht geven op goederen, niet door het verbod worden bestreden. Voorts moet er op gewezen worden, dat het in de praktijk niet of nagenoeg niet zal voorkomen, dat de zich op het verstrekken van deze zegels toeleggende ondernemers zelf tot het organiseren van reizen of het houden van voorstellingen overgaan.

De ondergetekenden kunnen voorts niet inzien, dat de voorgestelde regeling een discriminatie tussen kleine en grote zaken zou inhouden. Naar hun mening heeft het integendeel de strekking een dergelijke discriminatie op het gebied van het cadeaustelsel te voorkomen.

Naar aanleiding van de door vele leden gemaakte opmerkingen met betrekking tot de argumenten, welke in het advies van de Sociaal-Economische Raad over het in 1952 aan de Raad voorgelegde voorontwerp zijn aangevoerd voor regeling van het cadeaustelsel, met name de ongewenste beïnvloeding van de consument bij zijn inkomstenbesteding, mogen de ondergetekenden er op wijzen, dat voor reglementering van het cadeaustelsel verscheidene argumenten naar voren kunnen worden gebracht. Zij zien evenwel in de versterking of dreigende versterking van een ordelijk economisch verkeer de voornaamste grond voor een wettelijke regeling tot beperking van het cadeaustelsel en zijn van gevoelen, dat verschillende argumenten, welke in het verleden ten gunste van een zodanige regeling naar voren zijn gebracht, hiertoe zijn terug te brengen. Met de aan het woord zijnde leden zijn de ondergetekenden van oordeel, dat het argument, dat het cadeaustelsel de consument bij zijn inkomstenbesteding op ongewenste wijze beïnvloedt, op zich zelf geen voldoende grond oplevert voor een wettelijke regeling. Dit neemt intussen niet weg, dat, zoals ook door de Nederlandse Huishoudraad is opgemerkt, een wettelijke regeling tot beperking van het cadeaustelsel in het belang van de consument kan zijn. Het zou de ondergetekenden verheugen, indien de regeling in de praktijk daartoe zou blijken bij te dragen.

Met betrekking tot de door de hier aan het woord zijnde leden gestelde vraag in zake steunverlening van Overheidswege aan consumentenvoorlichting mogen de ondergetekenden herinneren aan de beslissing, in de vergadering van de Tweede Kamer van 19 November 1954 genomen ten aanzien van artikel 54 van hoofdstuk X van het ontwerp der Rijksbegroting voor het dienstjaar 1955.

Met de bovenstaande beschouwing is tevens antwoord gegeven op de door verscheidene leden gestelde vraag, in hoeverre bij dit wetsontwerp met de belangen van de consument rekening is gehouden.

Voor wat tenslotte de door vele leden gestelde vraag betreft, welke gevolgen het aannemen van dit wetsontwerp zal hebben voor die takken van bedrijf, waarvoor regelingen gelden, welke het geven van zowel branche-eigen als branche-vreemde goederen als geschenk verbieden, zijn de ondergetekenden van mening, dat, waar de ontworpen wet alleen de toepassing van het cadeaustelsel met behulp van branche-vreemde goederen bestrijkt, bedoelde regelingen bij het in werking treden dezer wet alleen haar gelding zullen verliezen, voor zover zij op het ten geschenke geven van dergelijke goederen betrekking hebben. Van het ontstaan van een lacune kan dan ook naar de mening van de ondergetekenden geen sprake zijn.

Noodzakelijkheid van een regeling bij wet

De ondergetekenden hebben met voldoening vernomen, dat hun zienswijze in zake de afbakening van het terrein van de centrale wetgever en dat van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie met betrekking tot de onderhavige materie over het algemeen wordt gedeeld. Zij houden zich er van overtuigd, dat op basis van de afbakening, zoals zij die voorstaan, een evenwichtige, aan haar doel beantwoordende reglementering van het cadeaustelsel bij de wet en voor zover nodig bij verordeningen van bedrijfslichamen zal kunnen worden verkregen.

Voor- en nadelen van de voorgestelde regeling

Naar aanleiding van de door vele leden gevraagde uiteenzetting met betrekking tot ook naar het oordeel der ondergetekenden aan de voorgestelde regeling verbonden nadelen zij in de eerste plaats opgemerkt, dat uiteraard niet ontkend kan worden, dat die regeling het gebruik van een bepaald reclamemiddel ten dele aan banden legt en derhalve een inperking van de mogelijkheid om de afzet van bepaalde goederen met behulp van dat reclamemiddel te stimuleren, inhoudt. Ten einde dit nadeel voor het bedrijfsleven binnen het kader van de doelstelling van het ontwerp zoveel mogelijk te beperken, hebben de ondergetekenden daarin o.a. een uitzondering op het verbod van het als toegift aanbieden of verstrekken van branche-vreemde goederen gemaakt voor reclame-artikelen, welke consumptie-verwant zijn aan de hoofdprestatie. Zij hebben zich inmiddels mede naar aanleiding van de reacties op de indiening van het ontwerp beraden over de wenselijkheid van verruiming van de hierbedoelde uitzonderingsbepaling, waardoor aan het bedrijfsleven in dit opzicht meer armslag kan worden verleend. Het wil hun bij nadere overweging voorkomen, dat de onderhavige vrijstelling, zonder afbreuk te doen aan de aan het ontwerp ten grondslag liggende overwegingen, kan worden uitgebreid tot reclame-artikelen van geringe waarde. Een daartoe strekkende wijziging van artikel 3, onder a, is vervat in de bij deze memorie gaande Nota van Wijzigingen. Voor een goed begrip zij er op gewezen, dat hier bedoeld wordt op geringe waarde in absolute zin en derhalve niet beoogd is een uitzondering in het leven te roepen voor als toegift gebezigde reclame-artikelen, waarvan de waarde slechts in vergelijking met die van de hoofdprestatie gering kan worden geacht.

Als een nadeel van de in het ontwerp vervatte regeling kan voorts worden aangemerkt, dat zij schade kan berokkenen aan degenen, die zich bezighouden met de productie en distributie van als cadeau-artikelen gebezigde goederen. De ondergetekenden menen, dat het beperkte karakter der voorgestelde regeling en in het bijzonder ook de hierboven besproken vrijstellingsverruiming deze schade belangrijk beperkt.

De ondergetekenden zijn intussen van oordeel, dat de bovengenoemde nadelen van regeling van het cadeaustelsel op de door hen beoogde wijze geenszins opwegen tegen de versterking van het ordelijk economisch verkeer, welke ongebreidelde toepassing van dit verkoopsysteem teweegbrengt. Het is uiteraard onvermijdelijk, dat ondernemers, die van het systeem gebruik plegen te maken, bij het van kracht worden der voorgestelde regeling gedwongen zullen zijn hun afzetbevordering aan de gewijzigde omstandigheden aan te passen. Zij zullen desgewenst toelagen kunnen blijven verstrekken in de vorm van tot hun eigen branche behorende goederen, van branche-vreemde reclame-artikelen, die van geringe waarde zijn of consumptie-verwant aan de hoofdprestatie, en van branche-vreemde goederen, voor het ten geschenke geven waarvan dispensatie is verleend. Daarnaast blijven hun uiteraard alle andere gebruikelijke reclame- en propagandamiddelen ten dienste staan. De ondergetekenden zijn met het oog op een en ander van mening, dat voor een te ver gaand ingrijpen in de bedrijfsvoering der zich van het cadeaustelsel bedienende ondernemers geen ongerustheid behoeft te bestaan. Wat dat betreft, sluiten zij zich geheel aan bij verscheidene leden, naar wier oordeel het ontwerp niet de strekking heeft om de verkoopbevorderende middelen, welke de ondernemers ten dienste staan, op ingrijpende wijze te beperken.

In verband met de door enkele leden gemaakte opmerking, dat blijkens het door de kruideniersorganisaties ten opzichte van het ontwerp ingenomen standpunt in de middenstand geen eenstemmigheid met betrekking tot de daarin vervatte regeling zou bestaan, mogen de ondergetekenden er op wijzen, dat er uit de aard der zaak vrijwel steeds ondernemers of groeperingen van ondernemers zullen zijn, die al dan niet met het oog op zich in hun bedrijfstak voordoende bijzondere omstandigheden de voorkeur geven aan een andere regeling. Met betrekking tot de uitlatingen van kruidenierszijde, dat alleen een

regeling, welke ook beperkingen aanbrengt in de korting, geldzegel- en dividendsystemen, afdoende is, en ter beantwoording van de leden, die een verbod te dier zake wensen, mogen de ondergetekenden in aansluiting op hun in de Memorie van Toelichting vervatte uiteenzetting in zake de taak van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie op het onderhavige gebied als hun oordeel te kennen geven, dat de beantwoording van de vraag, of het hanteren van kortingstelsels of geldzegel-systemen onordelijke concurrentieverhoudingen in de kruideniersbranche schept, en de beoordeling van de wenselijkheid te dien aanzien ordenend op te treden aan een eventueel voor deze bedrijfstak in te stellen bedrijfsschap zouden dienen te worden overgelaten.

In verband met het door de aan het woord zijnde leden voorziene gevaar voor rechtsonzekerheid als gevolg van onvoldoende begrenzing der begrippen „branche-vreemd” en „consumptie-verwant”, mogen de ondergetekenden in de eerste plaats verwijzen naar hetgeen zij boven hebben medegedeeld naar aanleiding van de opmerking van een klein aantal leden, die moeilijkheden vreesden bij de vaststelling van het onderscheid tussen branche-vreemde en branche-eigen goederen. Zij vestigen er voorts de aandacht op, dat het gebruik van min of meer rekbare begrippen door de wetgever nu eenmaal niet steeds valt te vermijden, zonder dat zulks in de praktijk tot onaantvaardbare gevolgen behoeft te leiden. Uiteraard zal zich ook hier een jurisprudentie moeten vormen, waaraan het bedrijfsleven voor zover nodig nadere aanwijzingen kan ontleen, welke cadeau-acties wel en welke geen genade in de ogen van de rechter zullen vinden.

Naar aanleiding van het door dezelfde leden geuite bezwaar, dat ook het ontbreken van een duidelijke aanduiding, wie in geval van overtreding aansprakelijk is, gevaar voor het ontstaan van rechtsonzekerheid medebrengt, merken de ondergetekenden op, dat het opnemen van een dergelijke uitdrukkelijke aanduiding naar hun mening niet nodig is. Indien het aanbieden of verstrekken van het geschenk door de ondernemer zelf is geschied, is deze zonder meer aansprakelijk. Wegens het aanbieden of verstrekken van een geschenk door een zijner werknemers zal hij ingevolge het (nog niet gepubliceerde) arrest van de Hoge Raad van 13 April 1954, no. 56160, slechts kunnen worden vervolgd, indien deze handeling kan worden aangemerkt als een, over het al dan niet plaats vinden waarvan hij vermocht te beschikken, en zij voorts behoort tot de zodanige, welke plaats vinden blijkens de loop van zaken door hem werd aanvaard of placht te worden aanvaard. Aan het eerste criterium wordt hier ongetwijfeld voldaan. In een geval, waarin aan het laatste niet wordt voldaan, zal naar de mening van de ondergetekenden de werknemer zelf kunnen worden vervolgd. Met de woorden „in verband met het uitoefenen van een bedrijf” is beoogd tot uitdrukking te brengen, dat het hier gaat om handelingen, welke plaats hebben in de sfeer van een bedrijfsuitoefening, als tegenstelling tot de particuliere sfeer. Dergelijke handelingen, verricht door een werknemer, houden vanzelfsprekend verband met de uitoefening door zijn werkgever van het betrokken bedrijf.

Is het aanbieden of verstrekken van een geschenk door een rechtspersoon geschied, dan zal een strafvervolgning kunnen worden ingesteld met toepassing van artikel 15 van de Wet op de economische delicten.

De ondergetekenden kunnen voorts niet inzien, waarom de voorgestelde regeling de geïntegreerde bedrijfsvormen, dus b.v. de grootwinkelbedrijven op levensmiddelengebied, zou bevoorjelen boven de zelfstandige middenstand. Voor beide geldt immers, dat het assortiment van de bedrijfstak bepalend is voor het geoorloofd blijven van geschenken. Voor wat betreft de toepassing van het cadeaustelsel als verweermiddel tegen kortings- en zegelsystemen, zij opgemerkt, dat het de met het cadeaustelsel werkende ondernemers vrijstaat zich, afgezien nog van de niet door het ontwerp bestreken vormen van dat stelsel, eveneens op genoemde systemen toe te leggen.

Naar aanleiding van de door vele leden gestelde vraag, in hoeverre rekening moet worden gehouden met de repercussies voor ondernemingen, die zich op het vervaardigen van als

geschenken bezigde goederen toeleggen, delen de ondergetekenden mede, dat hun geen gevallen bekend zijn van industrieën, die geheel of voornamelijk op de productie van cadeau-artikelen zijn aangewezen. Wel zijn er uiteraard fabrikanten van goederen, welke ook als cadeau-artikel worden verstrekt. Op de afzet dezer fabrikanten zal de voorgestelde regeling uiteraard niet zonder invloed blijven. Intussen moet men bedenken, dat goederen, welke na het van kracht worden van de voorgestelde regeling niet meer in zo ruime mate als cadeau-artikel verstrekt mogen worden, in veel gevallen, voor zover daaraan behoefte bestaat, toch weer langs normale weg de consumeren zullen bereiken. Wat de Schoonhovense zilverindustrie en de Goudse en Schoonhovense aardewerkindustrie betreft, zij er op gewezen, dat deze in elk geval een ruim afzetgebied behouden voor haar producten, die o.a. vaak worden gebruikt als souvenirs voor vreemdelingen, geschenken bij jubilea, beloningen voor het aanbrengen van leden of abonneés, enz. In het bijzonder zij hier nog gewezen op de mogelijkheid, welke vervat is in het tweede lid van artikel 4 van het onderhavige ontwerp van wet. De vraag van weer enige leden, of met het oog op de bezwaren, welke van verschillende zijden tegen het systeem van het wetsontwerp zijn ingebracht, de instelling van een tuchtrechtelijk orgaan aanbeveling verdient, menen de ondergetekenden, nu zij blijkens het bovenstaande bedoelde bezwaren niet delen, reeds op die grond ontkennend te moeten beantwoorden.

Artikelen

Artikel 1. De ondergetekenden mogen naar aanleiding van de vraag, waarom het verlenen van diensten, welke geen betrekking hebben op de uitoefening van het bedrijf, niet onder de werking van het onderhavige wetsontwerp is gebracht, er op wijzen, dat toepassing van het stelsel in die vorm als regel een zodanige gespecialiseerde deskundigheid zal vergen, dat de cadeaugevers het verrichten van de bewuste diensten opdragen aan ondernemingen, die daarvan haar bedrijf maken. Met het oog daarop hebben de ondergetekenden het niet nodig geacht het bij wijze van geschenk gratis verrichten van branchevreemde diensten onder het in het ontwerp vervatte verbod te doen vallen.

Artikel 1, lid 2. De ondergetekenden hebben het overbodig geacht in artikel 1 een omschrijving op te nemen van hetgeen onder het aanbieden en verstrekken van geschenken wordt verstaan; de ontworpen regeling sluit zich te dezen aan bij het algemeen geldend spraakgebruik. Inderdaad is de in het tweede lid gegeven opsomming als limitatief bedoeld. Door het bezigen van het woord „mede” is tot uitdrukking gebracht, dat de onder *a*, *b*, *c* en *d* bedoelde handelingen voor de toepassing van de ontworpen wet op één lijn worden gesteld met die, waarbij naar het algemeen geldend spraakgebruik van het aanbieden of verstrekken van een geschenk sprake is.

Wat de aangaande het punt *b* gestelde vraag betreft, moge worden opgemerkt, dat, gelet op het in artikel 2, eerste lid, bepaalde, hetzij „goederen”, hetzij de „andere goederen”, bedoeld in dat punt *b*, branche-vreemd moeten zijn. Het aanbieden of verstrekken hiervan zou slechts dan moeilijkheden uit hoofde van de toepasselijkheid van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937 of de Vestigingswet Bedrijven 1954 kunnen ondervinden, indien ten aanzien daarvan sprake zou zijn van (het doen aanvangen van de) uitoefening van een bedrijf, waarvoor een vestigingsbesluit of -beschikking geldt. Voor zover dit laatste niet het geval is, zou de mogelijkheid tot het aanbieden of verstrekken van branche-vreemde goederen als geschenk dus aanwezig zijn.

De ondergetekenden hebben achteraf aanleiding gevonden in de aanhef van dit lid na „geschenken” in te lassen: „in de vorm van goederen”. Het betreft hier slechts een redactionele verbetering. Voorts is gebleken, dat twijfel mogelijk is of het geval, dat een ondernemer aan zijn afnemers bonnen of dergelijke bescheiden aanbiedt of verstrekt, op vertoon waarvan zij bij een derde, op grond van een door die ondernemer met deze daaromtrent getroffen regeling goederen als geschenk kunnen

verkrijgen, wel, zoals de bedoeling is, onder het verbod van het eerste lid van artikel 2 valt. Ten einde iedere twijfel hieromtrent uit te sluiten, is in het onderhavige lid een nieuw punt *d* opgenomen, waarin het aanbieden en verschaffen van de mogelijkheid goederen te verkrijgen, die door een derde als geschenk worden verstrekt — derhalve ook op een der onder *a* en *b* bedoelde wijzen —, wordt gelijkgesteld met het aanbieden en verstrekken van geschenken in de vorm van goederen. Beide wijzigingen zijn in de Nota van Wijzigingen vervat.

Artikel 1, lid 3. De mening van verscheidene leden, dat in sommige vestigingsbesluiten onderscheid wordt gemaakt met betrekking tot bepaalde onderdelen van een bedrijf, moet, naar het de ondergetekenden voorkomt, op een misverstand berusten. Het Vestigingsbesluit voor de textielhandel, hetwelk hier als voorbeeld is genoemd, heeft betrekking op een negental verschillende bedrijven (takken van bedrijf), zoals uit de artikelen 2, 3 en 4 van dat besluit, waar gesproken wordt van „een of meer der in artikel 1 genoemde takken van bedrijf” en „de in artikel 1 genoemde bedrijven”, duidelijk blijkt. Dat in het intituél gesproken wordt van „kleinhandel in textielgoederen”, doet daaraan niet af; uiteraard is te tekst van het Vestigingsbesluit beslissend.

Met betrekking tot de door vele leden aangaande de redactie van dit lid gedane suggestie merken de ondergetekenden op, dat het hun niet duidelijk is, waarom de in overweging gegeven wijziging wenselijk zou zijn. Wat onder het uitoefenen van een bedrijf moet worden verstaan, zal uiteindelijk door de rechter aan de hand van de praktijk dienen te worden beslist. Het onderhavige lid beoogt nu voor bedrijven, waarvoor een vestigingsbesluit of -beschikking krachtens de Vestigingswet Bedrijven 1954 geldt, aansluiting te zoeken aan hetgeen dat besluit of die beschikking onder het uitoefenen van dat bedrijf verstaat; hierdoor wordt aan de betrokken ondernemers reeds dadelijk een grote mate van zekerheid verschaft. Het is voor de toepassing van dat lid irrelevant, of in de onderneming één of meer bedrijven worden uitgeoefend.

Bij nadere overweging geven de ondergetekenden er de voorkeur aan het woord „daaronder” te vervangen door: „onder het uitoefenen van dat bedrijf”. Bij de Nota van Wijzigingen is deze verandering aangebracht.

Artikel 2, lid 1. Voor wat betreft de vraag, wanneer de ondernemer en wanneer leden van zijn personeel zullen kunnen worden vervolgd ter zake van overtredingen van het in dit lid neergelegde verbod, moge worden verwezen naar het daaromtrent in het algemene deel dezer memorie opgemerkte.

Indien zich het geval voordoet, dat een bepaald geschenk geacht kan worden zowel door een detaillist als door een fabrikant in verband met het uitoefenen van een bedrijf te worden aangeboden of verstrekt, zullen naar de mening van de ondergetekenden beiden strafrechtelijk kunnen worden vervolgd.

Voor wat de door verscheidene leden gestelde vraag betreft, merken de ondergetekenden op, dat, naar hun mening, het verstrekken van goederen als beloning voor bewezen diensten, als hier bedoeld, niet is aan te merken als het verstrekken van een geschenk. Bij dit laatste is immers van een contraprestatie geen sprake, terwijl bij beloning van bewezen diensten twee prestaties tegenover elkander staan.

Artikel 2, lid 2. De in dit lid vervatte uitzondering op het gestelde verbod heeft betrekking op gevallen als die, waarin geschenken worden aangeboden aan alle bezoekers van congressen, sportwedstrijden e.d. en de begiftigden de geschenken dus niet in hun kwaliteit van afnemer ontvangen. De ondergetekenden zijn van mening, dat deze toepassing van het cadeaustelsel niet tot verstoring van het ordelijk economisch verkeer zal leiden. Aangezien zij voorts het bedrijfsleven op reclamegebied zoveel mogelijk armslag willen laten, hebben zij gemeend incidentele reclame-acties als de hier bedoelde, ook indien deze met behulp van branche-vreemde artikelen mochten worden ondernomen, aan de werking van het in het eerste lid vervatte verbod te moeten onttrekken.

Artikel 2, lid 3. Met de hier voorgestelde wijziging der redactie kunnen de ondergetekenden zich verenigen. Zij is bij de Nota van Wijzigingen in het onderhavige artikellid aangebracht.

Naar aanleiding van de vraag van vele leden, waarom de Regering gemeend heeft het aanbieden van geschenken aan wederverkopers niet te moeten verbieden, merken de ondergetekenden op, dat niet alleen de kring van wederverkopers, vergeleken bij die der consumenten, van zeer beperkte omvang is, maar bovendien mag worden aangenomen, dat wederverkopers over het algemeen boven geschenken de voorkeur zullen geven aan kortingen, die hen in staat stellen scherp te concurreren. Op grond van een en ander achten de ondergetekenden het verantwoord voor wederverkopers bestemde geschenken uit te zonderen van een verbod, dat ten doel heeft excessen te vermijden.

Artikel 3, onder a. De ondergetekenden zijn bereid, gevolg te geven aan de door verscheidene leden gedane suggestie tot invoering van de woorden „bij gebruik”. Zij menen evenwel, dat het dan de voorkeur verdient, te spreken van „bij normaal gebruik”. Bij de Nota van Wijzigingen is deze wijziging aangebracht.

In verband met hun streven om het bedrijfsleven zoveel mogelijk de vrije hand te laten, hebben de ondergetekenden gemeend het verstrekken van geschenken in de vorm van reclame-artikelen, die consumptie-verwant zijn aan de hoofdprestatie, van het verbod van het ten geschenke geven van branche-vreemde goederen te kunnen uitzonderen. Zij zijn van oordeel, dat de combinatie van de eerste voorwaarde, dat het geschenk een duidelijk reclamekarakter heeft, met de tweede voorwaarde, dat het consumptie-verwant is aan de hoofdprestatie, ook zonder het vereiste, dat het geschenk van geringe waarde is, voldoende waarborg biedt, dat in dit opzicht geen misstanden zullen ontstaan. Wel hebben zij, zoals in het algemene deel dezer memorie is uiteengezet, het vereiste van geringe waarde in deze bepaling opgenomen, doch niet als derde voorwaarde, maar als alternatief voor de tweede voorwaarde.

Artikel 4, lid 2. Zoals reeds in de vijfde alinea van het algemene gedeelte dezer memorie is opgemerkt, achten de ondergetekenden het minder gewenst voor „plaatjes” een uitdrukkelijke vrijstelling op te nemen in de wet.

De ondergetekenden zijn voorts van oordeel, dat de vraag, of winkelweekactiviteiten voor ontheffing van het in de voorgestelde regeling vervatte verbod in aanmerking komen, van geval tot geval dient te worden beantwoord.

Artikel 4, lid 4. Naar aanleiding van de door vele leden geuite mening, dat het aanbeveling zou verdienen de normen, waarnaar de vrijstellingverlenende instanties zullen moeten handelen, vast te leggen, welk gevoelen door verscheidene andere leden werd gedeeld, merken de ondergetekenden op, dat het niet steeds nodig zal zijn regelen, als hier bedoeld, te stellen.

In het onderhavige lid is dan ook slechts de mogelijkheid daartoe geopend. Naar het de ondergetekenden voorkomt, bestaat er niet voldoende aanleiding het stellen van normen tot regel te maken.

Aangaande de door zeer vele leden voorgestane openstelling van beroep tegen de beslissingen van de Sociaal-Economische Raad en de Kamers van Koophandel en Fabrieken merken de ondergetekenden op, dat, voor wat de beslissingen van genoemde Raad betreft, beroep huns inziens alleen mogelijk zou zijn tegen beslissingen, die op een ontheffing betrekking hebben; naar hun mening kan uit hoofde van de algemene gelding ener vrijstelling en van eventueel daaraan verbonden voorschriften niet aan individuele ondernemers de mogelijkheid worden gegeven, daartegen in beroep te komen.

Nu het openen van de mogelijkheid van beroep pleit wordt ter wille van de rechtszekerheid, menen de ondergetekenden hieruit te moeten opmaken, dat aan de hier aan het woord zijnde leden een beroep voor ogen staat, waarbij de rechtmatigheid van de aangevallen beslissing in het geding wordt gebracht. Zij zien dan echter geen voldoende reden, waarom hier, voor

wat het beroep tegen de beslissingen van de Sociaal-Economische Raad betreft, zou dienen te worden afgeweken van de daaromtrent in de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie (*Stb.* 1954, 416) neergelegde regeling, waarbij beroep op het College van Beroep voor het bedrijfsleven wordt mogelijk gemaakt. Voor wat het beroep tegen beslissingen van de Kamers van Koophandel en Fabrieken aangaat, zouden zij bij die regeling aansluiting willen zoeken. Daartoe is bij de Nota van Wijzigingen een nieuw artikel 7 in het wetsontwerp opgenomen. Het komt de ondergetekenden voor, dat deze oplossing het meest bevredigend te achten is. Zij vertrouwen, dat vorenbedoelde leden bij nadere overweging dit inzicht zullen kunnen delen.

De bepaling in het onderhavige artikellid betreffende de delegatie der bevoegdheid tot het verlenen van dispensatie van het in artikel 2, eerste lid, vervatte verbod aan de Sociaal-Economische Raad komt overeen met die van artikel 5, tweede lid, van het aan de Raad om advies voorgelegde voorontwerp, waartegen geen bezwaren zijn geuit. Aan de toezegging, dat de Raad, voor het geval zijn medewerking aan de uitvoering van wettelijke maatregelen wordt gevraagd, te dier zake zal worden gehoord, is derhalve in casu voldaan.

Artikel 4, lid 5. In een bij de Nota van Wijzigingen aan artikel 4 toegevoegd nieuw vijfde lid is alsnog voor de Kamers van Koophandel en Fabrieken de mogelijkheid geopend de haar door de Minister overgedragen bevoegdheid te doen uitoefenen door een uit het midden der Kamer te benoemen commissie.

Artikel 5 (nieuw). De ondergetekenden achten het gewenst, dat alsnog wordt bepaald, dat ter tegemoetkoming in de kosten, voortvloeiende uit de behandeling der aanvragen om een ontheffing, een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen bedrag moet worden betaald. Een analoge regeling komt o.a. voor in de Vestigingswet Bedrijven 1954 (*Stb.* 99) en in de wet van 13 September 1935 (*Stb.* 564), houdende regeling betreffende het uitverkopen en opruimen in het winkelbedrijf.

In verband met het openen van de mogelijkheid van beroep lijkt het voorts gewenst een termijn te bepalen, binnen welke op de aanvragen moet worden beslist, en voor te schrijven, dat besluiten, waartegen in beroep kan worden gekomen, bij aangetekende brief en voor zover nodig onder opgave van de beweegredenen, die tot de beslissing hebben geleid, aan de betrokkene moeten worden medegedeeld.

Bij de Nota van Wijzigingen is in een en ander voorzien door opneming in het wetsontwerp van een nieuw artikel 5.

Artikelen 6 en 8 (nieuw). Bij nadere overweging hebben de ondergetekenden gemeend in het wetsontwerp alsnog een regeling te moeten opnemen, ingevolge welke een ontheffing wordt ingetrokken, indien achteraf blijkt, dat de te harer verkrijging verstrekte gegevens in zodanige mate onjuist of onvolledig waren, dat, waren de juiste omstandigheden bij de beoordeling der aanvraag volledig bekend geweest, daarop anders zou zijn beslist. Bij de Nota van Wijzigingen is daarom een nieuw artikel 6 in het wetsontwerp opgenomen, waarin deze regeling is neergelegd. Een analoge regeling komt voor in de Vestigingswet Bedrijven 1954 en in de Bedrijfsvergunningenwet 1954 (*Stb.* 339) en zal ook in de ontwerpen van enkele thans nog in voorbereiding zijnde economische wetten voorkomen.

In verband hiermede was het gewenst, eveneens in navolging van genoemde twee wetten, het ter zake van een aanvraag om een ontheffing verstrekken van onjuiste of onvolledige gegevens strafbaar te stellen. Een bij de Nota van Wijzigingen opgenomen nieuw artikel 8 voorziet hierin. Het strafbare feit zal een economisch delict zijn; dit wordt bereikt door het vermelden van artikel 8 (nieuw) in het punt *o*, dat ingevolge artikel 5 (oud, nieuw 9) zal worden opgenomen in artikel 1, onder 2°, van de Wet op de economische delicten.

Artikel 9 (nieuw, oud 5). Deze opmerking is juist; het betreft hier een drukfout. Intussen zal de Wet beperking cadeaustelsel, indien zij tot stand komt, in verband met de opneming

van de Wet op de maaswijdten van zeevisnetten (*Stb.* 1954, 250) als punt *n* in artikel 1, onder 2°, van de Wet op de economische delicten thans als punt *o* daarin dienen te worden opgenomen. In de Nota van Wijzigingen is de daartoe nodige wijziging in artikel 5 (oud) aangebracht.

Artikel 12 (nieuw, oud 8). Het is de bedoeling van de ondergetekenden, dat de ontworpen regeling, indien zij tot wet wordt verheven, in werking zal treden met ingang van de zevende kalendermaand na haar afkondiging, waardoor huns inziens ruimschoots gelegenheid zal worden geboden tot het

afwikkelen van lopende cadeau-acties. Ten einde de belanghebbende ondernemers op dit punt volledige zekerheid te verschaffen, hebben zij dit bij de Nota van Wijzigingen in artikel 8 (oud) vastgelegd.

De Minister van Economische Zaken,
J. ZIJLSTRA.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
G. M. J. VELDKAMP.